

**DEN ITALIENSKE REPUBLIK
I DET ITALIENSKE FOLKS NAVN**

Appelretten i Catania

Første afdeling civilretlige sager

Retten sat i dommerværelset ved dommerkollegiet:

Veronica Milone	Retsformand
Antonella Vittoria Balsamo	Affattende dommer
Antonino Fichera	Dommer

har afsagt sålydende

DOM

i civil kæresag opført med sagsnr. 14/2019 R.G. vedrørende afslag på anerkendelse af udenlandsk afgørelse

anlagt af

DE FAGLIGE ORGANISATIONER LANDSORGANISATIONEN I DANMARK og **FAGLIGT FÆLLES FORBUND**, der har valgt adresse i Catania i Viale XX Settembre nr. 70, på advokat Lucio Vacircas kontor, der repræsenterer og forsvarer parterne i fællesskab med advokaterne Alberto Piergrossi og Stefano Zanghi' i medfør af den i sagsakterne vedlagte procesfuldmagt

KÆRENDE

mod

SOLESI S.P.A. (skattenr.: 00262120892) der har valgt adresse i Catania i Corso Sicilia, nr. 56 på advokat Vito Brancas kontor, der repræsenterer og forsvarer parten i fællesskab med advokaterne Federico Vecchio og Pierluigi Spedicati i medfør af den i sagsakterne vedlagte procesfuldmagt

INDKÆREDE

og med intervention fra

DANMARKS BESKÆFTIGELSESMINISTERIUM (CVR.nr. 10172748), der har valgt adresse i Catania i Via Filadelfo e Francesco Fichera nr. 12, på advokat Fabio Umberto Ferraras kontor, der repræsenterer og forsvarer parten i fællesskab med advokaterne Andrea Magliani, Laura Arnoletti og Mimosa Viglietti i medfør af den i sagsakterne vedlagte procesfuldmagt.

Ved retsmøde den 12.2.2021, som blev afholdt ved skriftlig forhandling i medfør af afdelingens retspræsidents bestemmelse af 13.1.2021 på grund af spredningen af Covid19-epidemien og meddelt parterne elektronisk den 21.1.2021, samt i henhold til de af advokaterne indleverede skriftlige noter, med hvilke påstandene blev præciseret, optog dommerkollegiet sagen til dom efter at have fastsat de i medfør af civilretsplejelovens [c.p.c.] artikel 190 omhandlede frister for indlevering af påstandsdokumenter og svarskrifter.

AFGØRELSENS FAKTISKE OG RETLIGE PRÆMISSER

Ved kendelse i medfør af art.702 bis c.p.c. af 5.12.2018 bestemte Retten i Siracusa, at anerkendelse i den Italienske Republik af den danske dom afsagt af Arbejdsretten den 8.12.2017, som afgørelse af sag nr. AR2015.0254, er i åbenlys strid med ordre public i den italienske stat.

I den forbindelse finder Retten i Siracusa, at den idømte sanktion mod selskabet Solesi er af strafferetlig art i henhold til de af domstolen i Strasbourg med Engel-dommen udarbejdede kriterier, og at den idømte pengestraf hverken lever op til kravene om klarhed eller forudsigelighed, for så vidt angår udmålingskriterierne, og således overtræder legalitetsprincippet.

Ved kæreskrift forkyndt den 28.12.2018 kærede de faglige organisationer Landsorganisationen i Danmark og Fagligt Fælles Forbund ovennævnte kendelse, som de anfægtede med adskillige kæregrunde, idet de nedlagde påstand om omstødelse af kendelsen i sin helhed.

Solesi S.p.A. svarede i sagen og gjorde gældende, at kæreskriftet var ubegrundet samt fremsatte kontrakære, hvormed selskabet genoptog de andre klagepunkter, som Retten [i første instans] ikke havde taget stilling til, idet de blev fundet omfattet af kendelsen, og påstod stadfæstelse af den anfægtede kendelse.

Ved indlæg indleveret den 8.5.2019 intervenserede Danmarks Beskæftigelsesministerium af egen drift i sagen med påstand om afvisning af de af Solesi S.p.A. fremsatte påstande om afslag på anerkendelse i Italien af Arbejdsretten i Danmarks dom.

1) Indledningsvist skal der træffes afgørelse om, hvorvidt Danmarks Beskæftigelsesministeriums indtræden i sagen, som først er sket i denne instans, kan anerkendes.

“I henhold til art. 344 c.p.c. er intervention i ankesager – der almindeligvis ikke er tilladt for parter, der ikke har været en del af sagen i første instans, med mindre disse indtræder med særlig adkomst i den omtvistede rettighed (art. 111 c.p.c.) – udelukkende forbeholdt den tredjemand, der

ville være berettiget til at gøre indsigelse i henhold til art. 404 c.p.c., idet intervention udgør et forebyggende beskyttelsesmiddel, der er tiltænkt den tredjemand, der alligevel ville være berettiget til gøre indsigelse mod sagens afgørelse, for at give denne mulighed for at gøre sine grunde gældende, før der afsiges en dom, der ellers ville kunne medføre tab af rettigheder. Det følger heraf, at den tredjemand, hvis rettigheder ville kunne lide skade på grund af et bestemt udfald af en afgørelse, samt den af parternes rettighedshavere, der måtte frygte at lide et tab af rettigheder som følge af afsigelse af en dom, der er resultatet af svig eller kollusion mellem sagens parter til skade for denne, har ret til at intervenere i anden instans. I forbindelse hermed skal interventionens antagelighed, således prøves ved at gennemføre en *ex ante* vurdering af tvistens mulige udfald” (Kassationsrettens Civile Afd. II, dom nr. 29766 af 29/12/2011).

I det foreliggende tilfælde har det danske Beskæftigelsesministerium intervenseret i appelsagen på baggrund af en formodet skade af politisk og forvaltningsmæssig art, som den udenlandske stat ville lide, såfremt afgørelsen i første instans blev stadfæstet. Ministeriet har endvidere forbeholdt sig retten til at indlede en sag ved EU-domstolen mod den italienske Stat.

Dommerkollegiet finder, at den omhandlede intervention i appelsagen ikke kan antages, henset til de i art. 344 c.p.c. angivne begrænsninger herfor, eftersom interventionen ikke har til hensigt at undgå at lide skade, men snarere at fremsætte et krav (jf. Kassationsrettens Civile Afd. VI, dom nr. 24412 af 29/10/2013).

Endvidere kan interventionen ikke betragtes som selvstændig, men som en biintervention, eftersom det danske Beskæftigelsesministerium i forbindelse med sagens specifikke genstand – afslag på anerkendelse af udenlandsk retsafgørelse – ikke er adkomsthaver til en selvstændig rettighed, hvis beståen ville være uforenelig med den retsstilling, der er genstand for sagen, hvorefter ministeriet ikke er berettiget til at gøre indsigelse som tredjemand i medfør af art. 404 c.p.c. (jf. Kassationsrettens Civile Afd. I, dom nr. 22925 af 09/10/2013).

Intervenientens interesse i sagen er grundlæggende baseret på, at de faglige organisationers kære tages til følge, og dennes indtræden i sagen anses således for at være en biintervention og ikke en selvstændig intervention. De fremsatte grunde til intervention berettiger ej heller det udenlandske ministerium, som ikke var en del af sagen i første instans, til at intervenere i kæresagen.

2) Indledningsvis skal Appelretten endvidere gennemgå det indkærede selskabs anbringende, ifølge hvilket det antages, at manglende bekræftelsespåtegning på den anfægtede kendelse, indleveret elektronisk af modpartens forsvar, er i strid med art. 23 bis, stk. 2 CAD [*omtrent: lov om digital forvaltning*] og art. 16 *decies* i lovdekret nr. 179/2012, og at kæremålet følgelig er uantageligt.

Til støtte for sit klagepunkt anfører indkærede en irrelevant retspraksis vedrørende sager i tredje instans, der er opstået med henvisning til bestemmelsen i art. 369, stk. 2, nr. 2 c.p.c. om kære

til Kassationsretten i forbindelse med indlevering af bekræftet kopi af den anfægtede afgørelse til Kassationsretten forsynet med forkyndelsespåtegning.

Det er med disse afgørelser blevet stadfæstet, at såfremt en anfægtet afgørelse indleveres i papirversion, og denne er udfærdiget elektronisk og forkyndt via sikker mail [PEC], men ikke er forsynet med forsvarerens bekræftelsespåtegning, kan kære til Kassationsretten ikke fremmes.

Den påberåbte retspraksis kan dog ikke anvendes, da den vedrører en helt anden situation.

Art. 347, stk. 2, der også finder anvendelse i ankesager i medfør af art. 702 quater c.p.c., foreskriver ikke, at den anfægtede afgørelse skal indleveres i bekræftet kopi, og selv manglende indlevering af den anfægtede afgørelse ville ikke engang medføre, at kæremålet ikke kan fremmes, eftersom retten, efter ændring af art. 348 c.p.c., gennemført ved lov nr. 353 af 26.11.1990, skal træffe afgørelse på baggrund af sagens akter.

For fuldstændighedens skyld skal det tilføjes, at selvom det er sandt, at en elektronisk kopi af et dokument, der oprindeligt er digitalt - til forskel fra et elektronisk duplikat – har samme beviskraft som den original, den er en udskrift af, kræver en bekræftelsespåtegning af en hertil bemyndiget embedsmand, så er det også sandt, at en manglende bekræftelsespåtegning blot ville udgøre en mindre uregelmæssighed, og at der mangler at blive fremsat en egentlig indsigelse vedrørende eventuelle uoverensstemmelser mellem den elektroniske kopi af den indleverede kendelse og originalen af den anfægtede afgørelse.

Indsigelsen er derfor ubegrundet.

3) Ud fra et procesretligt aspekt bestrider indkærede fremlæggelsen af de med de indkærende parters svarskrift indleverede bilag (nummer F11 og 12), idet disse i medfør af art. 345, stk. 3 c.p.c. er uantagelige; og da det i øvrigt drejer sig om de selvsamme bilag, der ikke blev antaget af retten i første instans, burde dette være blevet fremsat som kæregrund.

I sagen *de quo* finder den påberåbte artikel ikke anvendelse, idet den vedrører kære af kendelse afsagt i medfør af art. 702 ter c.p.c.

Denne sag reguleres af efterfølgende artikel 702 quater c.p.c., der foreskriver, at der kan fremlægges nye bilag i en kæresag, såfremt Appelretten anser det for nødvendigt, eller såfremt disse beviseligt ikke kunne fremlægges under den summariske proces af uforskyldte årsager.

Da det imidlertid drejer sig om de selvsamme bilag, som allerede er blevet fremlagt og afvist af retten i første instans, idet denne fandt dem irrelevante og dermed uantagelige, er bilagene ikke nye, hvilket er en altafgørende forudsætning for nævnte bestemmelse.

I forhold til fortolkning af begrebet *nye bilag* har Kassationsrettens Forenede Afdelinger - også på baggrund af en stillingtagen til art. 345 c.p.c - fastslået (dom nr. 10790 af 4.5.2017), på linje med tidligere Forenede Afdelinger (dom nr. 14475 af 10.7.2015), at ”den brede formulering, som

lovgiver har valgt, tilskynder til at udlede, at bilagene skal være nye i forhold til den samlede sag” og det ”betyder, at de ikke på noget tidligere tidspunkt skal have været fremlagt” (jf. Kassationsrettens Civile Afd. III, dom nr. 11752 af 15/05/2018).

Det følger heraf, at fremlæggelse af samme bilag i ankesagen skulle have været ledsaget af en ny anmodning om at antage de bilag, der blev afvist i første instans, som kæregrund, og derimod ikke have været fremsat med det indledende kæreskrift.

Indsigelsen mod [bilagenes] uantagelighed er således begrundet.

4) Hvad angår det indledende kæreskrift, fremsætter de danske faglige organisationer som første kæregrund, at Solesi S.p.A.s anlæggelse af en indsigelsessag med summarisk procesform i medfør af art. 702 bis c.p.c mod anerkendelsen af den udenlandske dom er uantagelig, eftersom Arbejdsretten i Danmarks afgørelse omhandler en tvist inden for det arbejdsretlige område, for hvilket det italienske retssystem udelukker anvendelse af nævnte summariske procesform.

De indkærende parter har antaget, at genstanden for en anmodning om afslag på fuldbyrdelse i Italien af den danske dom hører ind under samme område som en indsigelse i medfør af art. 615, stk. 1 c.p.c., og at sager om anerkendelsesspørgsmål inden for arbejdsforhold i henhold til art. 618 bis. c.p.c. afvikles efter samme procesform som arbejdsretssager.

Kæregunden er således ubegrundet.

Den forholder sig i virkeligheden ikke engang til Retten i Siracusas afgørelse herom, og af denne årsag er indkæredes indsigelse om, at den omhandlede kæregrund er uantagelig, fordi den omhandler et nyt spørgsmål, der er blevet fremsat for første gang i anden instans, uvedkommende.

Det forholder sig nemlig således, at den anfægtede kendelse allerede har fastslået, at det i medfør af art. 75 i EU-forordning nr. 1215/2012 er de almindelige domstole, der har kompetence til at træffe afgørelse i sager om anmodning om afslag på anerkendelse af udenlandsk retsafgørelse afsagt i et andet EU-land, hvilket den italienske regering har meddelt EU Kommissionen i henhold til ovennævnte bestemmelse.

Nuvel, eftersom den iht. art. 46 i EU-forordning nr. 1215/2012 angivne kompetence er funktionel, og at Italien, ved Meddelelse til EU Kommissionen, i henhold til art. 75 i førnævnte forordning, har udpeget de almindelige domstole som værende det kompetente juridiske organ i forbindelse med anmodning om afslag, både på anerkendelse og fuldbyrdelse, af en dom afsagt af et andet EU-land, stadfæstes den af Retten truffene afgørelse herom.

5) Med de øvrige kæregunde fremføres flere anbringender, der har til hensigt at bestride Retten i Siracusas fastlæggelse af, at den af den danske Arbejdsret afsagte dom er en strafferetlig sanktion, og at der følgelig er sket overtrædelse af legalitetsprincippet, som vedrører strafferetlige sanktioner.

De indkærende parter fremsætter til støtte for deres anbringende, at dommen har civilretlig

karakter, idet den idømte betaling af ”bod” i henhold til dansk arbejdsret ikke har en repressiv og forebyggende funktion.

Idet det udelukkes, at sanktionen har strafferetlig karakter, finder den Europæiske Menneskerettighedsdomstols – fra den kendte Engel-dom – opstillede kriterier ikke anvendelse, eftersom de omfatter sanktioner af administrativ karakter, som ved eftersyn vurderes at kunne sidestilles med strafferetlige sanktioner, og endvidere i betragtning af, at sanktionen ikke er pådømt af en administrativ, men af en juridisk myndighed.

De indkærende parter understreger endvidere, at det høje erstatningsbeløb ikke er medvirkende til at give sanktionen afstraffende karakter, idet udmålingen af ”bod” er fastsat efter et objektivi kriterium, der er blevet opgjort som den ulovlige besparelse, som arbejdsgiver har opnået, mens det variable beløb svarer til en beskedent andel på 7% af den ulovlige besparelse, der er skønsmæssigt fastsat efter dansk retspraksis på området.

Kæregunden er ifølge dommerkollegiet begrundet.

Man kan ikke andet end være enig i den udledning, ifølge hvilken de såkaldte Engel-kriterier opstillet af EMD (den juridiske kvalificering, den repressive-forebyggende funktion og sanktionens alvor) vedrører de sanktioner, der formelt set er administrative, men som grundlæggende har strafferetlig beskaffenhed, og som pådømmes af administrative myndigheder typisk inden for ikke-strafferetlige områder, ligesom der er enighed om, at der er et behov for, at disse sanktioner også omfattes af de gældende garantier for strafferetlige sanktioner.

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols konsoliderede retspraksis – et princip der blev stadfæstet med EMDs dom (Storkammeret, 8. juni 1976, Engel m.fl. mod Nederlandene) - finder nemlig, at enhver sanktion der er rettet mod offentligheden generelt, følger et formål der ikke kun er rent erstatningsmæssigt men også repressivt og forebyggende, eller som har en afstraffende beskaffenhed, idet de kan nå en høj grad af alvorlighed, alligevel kan henledes som værende strafferetlige, selvom de i national retsorden ikke kvalificeres som sådan.

Kriterierne er alternative og ikke kumulative, som ligeledes for nyligt fastslået i EMDs dom af 4. marts 2014, Grande Stevens m.fl. mod Italien (jf. herom Forfatningsdomstolens dom nr. 43 af 24/02/2017 og senest nr. 63 af 2019 og nr. 68 af 2021).

Den af Arbejdsretten i Danmark afsagte dom om betaling af en ”bod” har dog form af skadeserstatning i forbindelse med kontraktlig misligholdelse, som det klart fremgår af en gennemgang af dommen, hvis anerkendelse det indkærede selskab har gjort indsigelser mod.

Dette fordi dommen tager afsæt i overtrædelse af en forpligtelse, som Solesi S.p.A. har påtaget sig over for den danske fagforening i kraft af en overenskomst indgået mellem parterne, som det fremgår af den udenlandske dom, der stadfæster, at der foreligger bevis for en frivilligt indgået aftale

mellem parterne, og hvoraf fremgår indkæredes forpligtelse til at anvende overenskomsten på de ansatte arbejdstagere, der var beskæftiget i Danmark.

Eftersom det drejer sig om en forpligtelse som følge af en kontraktlig aftale - der således har privatretlig karakter – har overtrædelsen af denne aftale, idet Solesi S.p.A. underbetalte sine egne ikke-organiserede ansatte, afstedkommet en dom om skadeserstatning over det indkærede selskab, på begæring af den danske fagforening, der var berettiget til at anlægge sag netop på baggrund af den indgåede aftale.

Derudover har de indkærende parters forsvar korrekt fremhævet, hvorledes der, til forskel fra straf, kan gives afkald på den såkaldte ”bod”, samt at sanktionen udelukkende er økonomisk og aldrig rettet mod en person.

Retten i Siracusas kendelse skal således omstødes, idet den fandt, at betaling af ”bod”, som selskabet Solesi blev idømt af Arbejdsretten, var en sanktion af strafferetlig karakter, og det skal derimod stadfæstes, at det drejer sig om skadeserstatning for misligholdelse af en kontraktlig forpligtelse til at udbetale løn og bidrag til de ansatte i overensstemmelse med den løn, der i henhold til overenskomsten er fastsat for danske arbejdstagere.

Det følger heraf, at de såkaldte Engel-kriterier ikke finder anvendelse i forbindelse med en vurdering af, hvorvidt den idømte betaling af ”bod” er legitim.

6) Ligeledes er de indkærende parters anbringende om, at den pådømte betaling af ”bod” ikke er kendetegnet ved at have en repressiv-afskrækkende funktion, velbegrunnet. Retten i første instans medgav, netop i forbindelse med dette aspekt, efter at have vurderet ”bod” som en strafferetlig sanktion, at der er tale om erstatning af civilretlig karakter, men klassificerede ”bod” som en erstatning, der har karakter af straffefunktion. Derfor vurderede Retten i første instans at den er i strid med legalitetsprincippet og dermed i strid med ordre public.

Den danske fagforening har anfægtet Retten i Siracusas afgørelse for at have klassificeret betaling af ”bod” som erstatning med karakter af straf, der, selvom det som sådan er indført i vores retsorden, i det foreliggende tilfælde dog ville være en overtrædelse af legalitetsprincippet og dets følger (klarhed og forudsigelighed), idet den anvendte danske lov mangler klarhed, samt at den anvendte måde at opgøre skaden på ikke er entydig, og det tages afslutningsvis til følge, at den er i strid med ordre public.

Appelretten afviser, at der i denne sag er tale om såkaldt pønalt begrundet erstatning.

Det er nødvendigt at understrege, at den vurdering, som dommerkollegiet i denne sag er blevet anmodet om at afgive med EU-forordning 1215/2012 (art. 52) in mente, ikke vedrører, hvorvidt den løsning, som dommen indeholder, er korrekt på baggrund af det udenlandske retssystem eller italiensk lov, eftersom en afgørelse afsagt i et medlemsland ikke kan være genstand for en fornyet undersøgelse af sagens realiteter (jf. Kassationsrettens dom nr. 10215/07 og nr. 9483/13 og anført i Forenede Afd.

dom nr. 16601 af 2017), men kun hvorvidt afgørelsen åbenlyst er i strid med ordre public og dermed skal afvise anerkendelse heraf i Italien.

Som allerede fastsat ovenfor, er formålet med den idømte betaling af “bod” at erstatte et tab som følge af Solesi S.p.A.s misligholdelse af den forpligtelse, de påtog sig, da de indgik en overenskomst med de danske faglige organisationer.

Eftersom det er de faglige organisationers formål at beskytte arbejdstagernes interesse, således at sidstnævnte sikres en løn- og bidragsbetaling, som ikke er mindre end overenskomstens satser i kraft af de aftaler, som de faglige organisationer indgår med arbejdsgiverne, uanset om disse er lokale eller udenlandske, er de også den retmæssige kontraherende part, der derved har søgsmålskompetence i tilfælde af, at modparten ikke overholder de indgåede forpligtelser.

Som det fremgår af præmisserne i den udenlandske dom, forpligtede indkærede part i denne sag sig til ved indgåelse af aftale med den faglige organisation at udbetale løn og bidrag som fastsat i overenskomsten til sine udstationerede medarbejdere i Danmark og blev, da misligholdelsen blev stadfæstet, derfor idømt betaling af en “bod”.

Med henblik på at opgøre omfanget af skyldig erstatning fra misligholdende kontraherende parts side har den danske dom anvendt paragraf 12 i national lov nr. 106 af 26.2.2008, hvoraf det i stk. 5 fremgår, at sanktionen fastsættes under hensyntagen til samtlige af den konkrete sags omstændigheder, herunder alvorsgraden fra overtræderens side.

I overensstemmelse med denne bestemmelse og henset til tidligere retspraksis på området har den udenlandske domstol opgjort erstatningen som den økonomiske besparelse, Solesi S.p.A. opnåede ved at underbetale sine medarbejdere i forhold til overenskomstens satser, som det italienske selskab havde forpligtet sig til at overholde, med et tillæg – i denne sag svarende til 7% af besparelsen – således at dommen afspejler den konkrete sags alvor, idet den omhandlede retsstridige adfærd er med til at opretholde en ulovlig praksis, nemlig den såkaldte sociale dumping.

Sidstnævnte udgør et stadig mere udbredt fænomen, også i europæisk økonomi, og består, ifølge retslitteraturen på området, i arbejdsmarkedsmæssig forstand af en række tiltag, der bevidst sigter på at omgå ikke kun national, men også europæisk lovgivning, og som afstedkommer en form for illoyal konkurrence til skade for konkurrerende virksomheder ved ulovligt at reducere arbejdskraftsomkostninger til skade for arbejdstageres rettigheder og udnytte den ansatte arbejdskraft ved at udbetale en lavere løn end den aftalte mindsteløn samt ved at reducere arbejdstagernes sociale sikringsbidrag og pension.

Appelretten finder erstatningsopgørelsen lovligt begrundet i omtalte danske lovs bestemmelser (paragraf 12 i Arbejdsretsloven), som fastsætter, at erstatningen skal tage hensyn til samtlige omstændigheder i den konkrete sag, herunder overtrædelsens alvorsgrad.

Den udenlandske dom anlægger erstatningen efter et meget præcist kriterium, som i øvrigt også er velkendt i vores retsorden, hvilket vil sige den besparelse, som den misligholdende virksomhed har opnået ved at have overtrådt den indgåede aftale, tillagt et procenttillæg på det oprindelige beløb for at gøre erstatningen effektiv i betragtning af adfærdens konsekvenser, der også kan være social dumping.

Nuvel, eftersom præmissen i dommen i første instans er korrekt, hvor legalitetsprincippet i medfør af EMDs og Forfatningsdomstolens retspraksis er overholdt, både hvad angår lovgivning og anvendt retspraksis, kan påstanden om, at beregningskriteriet for erstatningen er vagt og upræcist ikke tages til følge.

Dommen, der i høj grad må siges at have været forudsigelig både i forhold til de anvendte udenlandske lovregler og den retspraksis, som den danske Arbejdsret har anvendt på lignende afgørelser, og som udtrykkeligt er begrundet af Arbejdsretten, kan hverken anses for vag eller upræcis, ej heller at være særlig streng i betragtning af omfanget af de beløb, der er genstand for erstatningen.

For så vidt angår sidstnævnte aspekt, er erstatningens størrelse blevet fastsat som netop den ulovlige økonomiske besparelse, som det misligholdende selskab Solesi har opnået ved den ulovlige adfærd, med et tillæg på 7% beregnet af førnævnte beløb for at kompensere for de skader, der følger af den sociale dumping som den påviste misligholdelse har forårsaget.

Retten i Siracusa fandt med kendelsen, at ovenstående måde at fastsætte erstatning på henhører under kategorien af den såkaldte pønalt begrundet erstatning og dermed er i strid med princippet i de Forenede Afd. nylige dom nr. 16601 af 2017, som foreskriver, at en udenlandsk dom, der fastsætter en pønalt begrundet erstatning, skal, for at blive anerkendt i vores retsorden, være forankret i en retsregel i den udenlandske retsorden på en sådan måde, at dommen er i overensstemmelse med vores retsordens ufravigelige principper om sanktionens klarhed og forudsigelighed.

Dommerkollegiet finder, at den omtvistede sag vedrører erstatning i forbindelse med misligholdelse af kontrakt og ikke pønalt begrundet erstatning eller erstatning med afskrækkende funktion, ikke engang med hensyn til det opgjorte tillæg, når man tager det såkaldte opnåede resultat i betragtning (det, som virksomheden har sparet ved ikke at indbetale det merbeløb, som de var forpligtet til i henhold til den indgåede aftale) med et tillæg på 7% for de følgeskader, som adfærdens har forårsaget og som i øvrigt også er en overtrædelse af de regler, der sigter mod at undgå ”social dumping”.

Samlet betragtet opretholder dommen en reel kompenserende og genoprettende funktion i forbindelse med civilretlig erstatning, idet den også tilgodeser en hensigtsmæssig afvikling af ansættelsesforholdene ved at sikre, at arbejdstagerne får korrekt løn og bidrag, ved det at dommen dækker både den skade, som misligholdelsen har medført, og samtidigt den ulovlige udøvelse af

social dumping, som følger af misligholdelsen.

Når ”bod” afvises som en strafferetlig sanktion, og sagen omhandler civilretlig erstatning, overtrædes legalitetsprincippet på den anden side heller ikke, selvom der ikke angives et nøjagtigt fastsat minimums- og maksimumsbeløb, og det fordrer, at man kan finde frem til den måde, hvorpå den udenlandske dom har opgjort erstatningen på, uden at den i sig selv skal angive omfanget af dommen, så længe den er forankret i kriterier, hvori der fastsættes en metode. På linje med paragraf 12 stk. 5 i den danske arbejdsretslov, er det i vores retsorden overladt til retten at fastsætte omfanget af skaden under hensyn til de økonomiske konsekvenser, som den retsstridige adfærd har medført i form af eksempelvis tabt indtjening for den ene part eller tabte goder for den anden part.

Selvom retten måtte finde, at den dom, som den udenlandske Arbejdsret har idømt indkærede, på baggrund af det fastsatte tillæg til erstatningen (den opnåede besparelse ved misligholdelsen med et tillæg på 7%) også havde en afskrækkende og afstraffende funktion, så ville den stadig være i overensstemmelse med de kriterier, der er blevet fastlagt med de Forenede Afdelingers afgørelse fra 2017 (dom nr. 16601), og som for nyligt også er blevet anvendt i forbindelse med en domsfældelse i Kassationsretten i medfør af art. 96, stk. 3 c.p.c., som indført ved lov nr. 69 af 2009 (jf. Kassationsrettens Civile Afd. III, dom nr. 16898 af 27/06/2018).

De Forenede Afdelinger har i 2017, med udgangspunkt i, at ”man i gældende retsorden i forbindelse med civilretligt ansvar ikke kun har til opgave at genoprette den økonomiske situation hos den, der har lidt et tab, eftersom der inden for civilretligt ansvar også er en indlejret afskrækkende og sanktionerende funktion”, afgjort, at ”retsinstittet ’pønalt begrundet erstatning’ [*punitive damages*], der stammer fra USA, ikke er ontologisk uforeneligt med italiensk retsorden”. De Forenede Afdelinger tilføjede endvidere, at ”en anerkendelse af en udenlandsk dom, der indeholder en domfældelse af denne art, imidlertid skal efterleve den betingelse, at afgørelsen er afsagt i medfør af den udenlandske retsorden på baggrund af lovregler, der sikrer klarhed om dommens mulige udfald, forudsigeligheden heraf samt dennes beløbsramme, og at retten i afgørelser om anerkendelse alene skal tage hensyn til det udenlandske afgørelses retsvirkninger og deres forenelighed med ordre public”.

For det første udelukkes det hermed, at man står overfor en usædvanlig dom, i modsætning til det, som det indkærede selskab påstår, eftersom skaden er opgjort på baggrund af den økonomiske besparelse, som det misligholdende selskab har opnået ved at have overtrådt en privatretlig aftale indgået med de danske faglige organisationer, eftersom erstatningens størrelse grundlæggende afhænger af de betydelige omkostninger til arbejdskraft, der var fastsat i den indgåede aftale, ligesom tillæggets størrelse var ganske begrænset, idet det blev opgjort for også at tage hensyn til de negative følger, som adfærden medførte med hensyn til selskabets konkurrenceevne over for andre virksomheder.

For det andet er den fastsatte samlede erstatning ikke blot i overensstemmelse med dansk arbejdsretspraksis og retningslinjerne heri, men er omfattet af bestemmelserne i paragraf 12 i den danske arbejdsretslov, der præciserer, at den opgjorte skade skal fastsættes under hensyntagen til samtlige den konkrete sags omstændigheder, inklusive overtrædelsens alvorlige karakter.

Med udgangspunkt i ovenstående er det forhold, at dommen skulle være i strid med ordre public, som Retten i Siracusa fejlagtigt har konkluderet for dermed at afvise, at dommen fra Arbejdsretten i Danmark kan anerkendes i Italien, således ikke påvist; dette skal også ses i lyset af det princip om pønalt begrundet erstatning, som er blevet opstillet af Kassationsrettens Forenede Afdelinger.

Det forholder sig nemlig således, at ”begrebet italiensk ordre public, som den udenlandske dom skal være i overensstemmelse med for at blive anerkendt, består af en samling af grundlæggende principper fra retsordenen, som kendetegner det nationale samfunds etiske og sociale struktur i en given historisk periode, og som tildeler det samfund en tydelig og umiskendelig fysiognomi, ligesom begrebet består af nogle ufravigelige og helt grundlæggende regler, der adskiller dem fra de øvrige generelle imperative retsregler, som er immanente i de vigtigste retsinstitutter, herunder de principper, der udledes af Forfatningen, dog under hensyntagen til den EU-retlige, internationale og konventionsmæssige kontekst, som disse etisk forankrede retsinstitutter skal indplaceres i” (Kassationsrettens Civile Afd. I, dom nr. 7613 af 15/04/2015, og senest den allerede citerede dom fra de Forenede Afdelinger, nr. 16601 af 2017).

7) Afslutningsvis gennemgås de øvrige grunde til at den danske dom strider mod ordre public, som det indkærede selskab igen har gjort gældende med kontrakære og som var omfattet af kendelsen i første instans, hvor klagers påstand blev taget til følge.

For så vidt angår mangel på behandling i to instanser, eftersom den danske Arbejdsrets afgørelse ikke kan ankes, hviler indsigelsen på den ubegrundede præmis, at ”bod” er en strafferetlig sanktion.

Idet præmissen af ovenfor anførte årsager ikke er korrekt, er kæregrunden grundløs.

8) Indkærede hævder, at den danske Arbejdsret ikke efterlever det ufravigelige krav om rettens upartiskhed, idet en stor andel af rettens dommerne også er udpeget af de faglige organisationer, herunder en af de indkærende parter.

Kæregrunden er uantagelig, idet den fremsættes første gang i kæresvarskriftet, og idet der ikke er spor heraf i den indledende klagesag i første instans.

9) Afslutningsvis klager selskabet Solesi over, at den danske domstol skulle have anmodet EU-domstolen om en præjudiciel afgørelse i medfør af art. 267 i TEUF, idet der var fremsat begæring herom, og idet der består en klar forpligtelse hertil.

I denne forbindelse skal det påpeges, at det er den nationale domstol, hvor sagen behandles,

der afgør, hvorvidt det er nødvendigt at træffe bestemmelse om præjudiciel forelæggelse for EU-domstolen, idet dette blot er en mulighed, som den anmodende ret frit kan tage stilling til, og der består ingen forpligtelse hertil.

10) Kæregrunden vedrørende ophævelse af omkostningerne, som afgjort af retten i første instans, og som også er genstand i kontrakæren, er omfattet af klagesagen, som blev taget til følge, og af omstødelse af den anfægtede kendelse i sin helhed.

Det forholder sig nemlig sådan, at når Appelretten helt eller delvist omstøder den anfægtede afgørelse, er den forpligtet til, også af egen drift, at træffe fornyet beslutning om disse omkostninger, eftersom omstødelse af en afgørelse i første instans indebærer, at den tidligere beslutning vedrørende sagens omkostninger ikke længere er retskraftig, hvorefter fastsættelsen af omkostningerne skal ske med udgangspunkt i det princip, der fastsættes i art. 336 c.p.c., nemlig efter et samlet og overordnet kriterium, der tager højde for tvistens samlede udfald. (Kassationsrettens dom nr. 1775 af 24.1.2017; ibidem nr. 11423 af 1.6.2016; nr. 6259 af 18.3.2014).

Under hensyn til princippet om, at den tabende part bærer omkostningerne, idømmes indkærede at betale den indkærende part sagsomkostningerne i begge instanser, der opgøres som anført i domskonklusionen ved anvendelse af de takster, som fremgår af tabellerne i Ministerielt Dekret nr. 55 af 2014, ajourført ved Ministerielt Dekret 8.3.2018, under hensyntagen til tvistens værdi ifølge gennemsnitsværdierne, undtaget afgørelsesfasen i første instans, eftersom sagen blev anlagt ved summarisk procesform, og undtaget forhandlings- og bevisførelsesfasen i begge instanser, idet der hverken er sket bevisførelse eller de i henhold til art. 4, stk. 5, litra c) øvrige sagsaktiviteter.

Det danske Ministerium afholder sagsomkostningerne i forbindelse med eget forsvar.

THI KENDES FOR RET

Appelretten i Catania afsiger endelig afgørelse i sag nr. 14/2019 R.G., og den af de danske faglige organisationer Landsorganisationen i Danmark og Fagligt Fælles Forbunds kæreskrift forkyndt den 28.12.2018 for Solesi S.p.A. tages til følge; den af Retten i Siracusa afsagte kendelse i medfør af art. 702 ter c.p.c., offentliggjort den 5.12.2018, omstødes i sin helhed, og den af Solesi S.p.A. fremsatte påstand om afslag på anerkendelse i Italien af dom afsagt den 8.12.2017 af Arbejdsretten i Danmark ved afgørelse af sag nr. AR2015.0254 afvises.

Appelretten erklærer Danmarks Beskæftigelsesministeriums biintervention i appelsagen uantagelig.

Appelretten dømmer indkærede til at godtgøre indkærende part sagsomkostninger i begge retsinstanser, der i forbindelse med første instans opgøres til € 14.428,00, og for så vidt angår [anden] instans til € 22.917,00 udover almindelige omkostninger, moms og bidrag til Advokaternes Socialsikringskasse.

Intervenienten afholder sagsomkostningerne i forbindelse med eget forsvar.

Således bestemt i Catania i dommerværelset, første afdeling, civilretlige sager den 15/09/2021.

Affattende dommer

Antonella Vittoria Balsamo

Retsformand

Veronica Milone

INDLEVERET ELEKTRONISK

I MEDFØR AF ART. 15 I MINISTERIELT DEKRET 44/2011.